

До разової спеціалізованої ради
ДФ 35.051.181
Львівського національного
університету імені Івана Франка
м. Львів, вул. Університетська, 1

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента – доктора педагогічних наук,
професора Микитенко Наталії Олександрівни
про дисертаційну роботу Ладанівської Ірини Юріївни
**«Формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної
компетентності у реалізації змішаного навчання в університетах
Республіки Польща та Австрії»**,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

1. Ступінь актуальності обраної теми та зв'язок із планами відповідних галузей науки.

У дисертаційному дослідженні вирішена актуальна наукова проблема, пов'язана з формуванням методичної компетентності у майбутніх вчителів іноземних мов. В умовах пандемії Covid-19 та воєнного стану виникає гостра потреба ефективної організації дистанційного і змішаного навчання здобувачів освіти й належної методичної підготовки вчителів. Вивчення досвіду країн Європи, котрі мають значні здобутки у цій царині, є безумовно доцільним. Відтак, задля забезпечення відповідності методичної підготовки майбутніх вчителів іноземних мов викликам сьогодення, дисертантка акцентує на формуванні у них відповідних знань, навичок і умінь у реалізації змішаного навчання й звертається до кращого закордонного досвіду.

Аналіз наукових розвідок з проблеми дослідження, ретельно здійснений здобувачкою, свідчить про відсутність досліджень формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання в університетах Республіки Польща та Австрії як самостійної наукової проблеми в її прямій постановці. Зазначене вище дозволяє стверджувати, що

тема дисертаційного дослідження І. Ю. Ладанівської є актуальною і своєчасною. Про актуальність теми дослідження свідчить її зв'язок з планом проведення наукових досліджень кафедри іноземних мов для природничих факультетів, адже дисертація виконана в межах наукової теми цієї кафедри «Сучасні методики й ефективні цифрові технології викладання іноземних мов у вищій школі: євроінтеграційний підхід (державний реєстраційний номер 0123U102702). Тему дисертації затверджено Вченою радою Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 2/12 від 29.12.2020 р.) та уточнено на засіданні Вченої ради Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 33/6 від 29.06.2022 р.).

2. Найбільш істотні наукові результати, що містяться в дисертації.

Найбільш істотні наукові результати дослідження мають вагомe значення для розвитку теорії і методики навчання германських мов. І. Ю. Ладанівська виявила специфіку формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання в університетах Республіки Польща та Австрії, здійснила компаративний аналіз польської та австрійської моделей формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання, запропонувала шляхи адаптації ідей польського та австрійського досвіду формування методичної компетентності в майбутніх учителів іноземних мов до умов українських ЗВО.

3. Нові факти, одержані здобувачем.

Положення дисертаційного дослідження І. Ю. Ладанівської мають належний рівень наукової новизни. Особистий внесок дисертантки у розробку предмету дослідження полягає у тому, що у дисертації уперше: вивчено та узагальнено досвід підготовки майбутніх учителів іноземних мов до організації змішаного навчання в австрійських та польських університетах; сконструйовано модель формування у майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності в організації змішаного навчання на основі кращого європейського досвіду, яку формують: методологічні підходи, зміст підготовки (в інтеграції змістових блоків: педагогічні та методичні аспекти навчання іноземної мови, педагогічні та дидактичні аспекти навчання онлайн, знання, навички і вміння застосовувати освітні технології), педагогічні умови реалізації

моделі (сформованість у майбутнього вчителя іноземних мов вмінь створювати умови для автономної навчальної діяльності учнів; сформованість вмінь проєктування навчального курсу для реалізації в середовищі змішаного навчання; формування у майбутніх вчителів іноземних мов досвіду опанування навчальним матеріалом у форматі змішаного навчання); запропоновано шляхи реалізації ідей кращого австрійського та польського досвіду щодо формування методичної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у контексті їх підготовки у вітчизняних закладах вищої освіти до професійної діяльності в умовах змішаного навчання.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані Ладанівською І. Ю., вважаємо достатньо обґрунтованими і вірогідними. Авторкою дисертації чітко окреслено актуальність дослідження, сформульовано його мету, завдання, об'єкт і предмет. Використані теоретичні й емпіричні методи наукового пошуку відповідають поставленій меті та завданням. Чітка постановка проблеми й коректно визначений методологічний апарат дали дисертантці можливість здійснити систематизацію матеріалу, що повною мірою висвітлює проблему дослідження на основі критичного аналізу значної кількості науково-педагогічної літератури та інтернет джерел – 286 найменувань, 219 з яких – іноземними мовами. Достовірність отриманих результатів забезпечується теоретичною обґрунтованістю моделі формування у майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності в організації змішаного навчання, сконструйованої на основі австрійського і польського досвіду. Отримані дані підтверджують валідність висновків дисертантки. Наведені у роботі висновки відображають поставлені завдання. Результати дослідження належним чином апробовані на міжнародних конференціях й впроваджені у навчальний процес Львівського національного університету імені Івана Франка, Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Рівненського державного гуманітарного університету та Мукачівського державного університету, про що представлені відповідні довідки.

5. Значення отриманих автором результатів для науки і практики.

Дисертаційне дослідження Ладанівської Ірини Юріївни «Формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання в університетах Республіки Польща та Австрії» має вагомим теоретичне і практичне значення. Визначено поняття і структуру методичної компетентності вчителя іноземних мов у реалізації змішаного навчання, що є складним інтегративним феноменом й містить п'ять компонентів: когнітивний, аксіологічний, діяльнісний, рефлексійний, технологічно-предметний. Розроблено модель формування у майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності в організації змішаного навчання на основі австрійського і польського досвіду. Виокремлено ідеї кращого австрійського та польського досвіду щодо формування методичної компетентності у майбутніх учителів іноземних мов й запропоновано шляхи їх реалізації у контексті українських ЗВО.

Практичне значення отриманих дисертанткою результатів дослідження полягає у розробленні спецкурсу навчальної дисципліни «Проектування навчальних матеріалів з вивчення іноземної мови у форматі змішаного навчання» з супровідними навчальними матеріалами, який може бути використаний викладачами закладів вищої освіти як приклад організації навчального процесу у форматі змішаного навчання.

6. Оцінка змісту дисертації та її завершеність.

Відзначимо продуману логічну структуру дисертаційного дослідження як його позитивну характеристику. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Розділи роботи складають поетапний аналіз проблеми формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання в університетах Республіки Польща та Австрії. У першому розділі окреслено виклики сучасності у професійній діяльності майбутніх учителів іноземних мов (окрема увага відводиться особливостям професійної діяльності в умовах пандемії 2020), визначено сутність і структуру ключових понять дослідження, обґрунтовано теоретико-методологічні аспекти формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання. У другому розділі дисертації проаналізовано проблему підготовки вчителя іноземних мов до реалізації завдань змішаного навчання у світовій

педагогічній теорії та практиці, визначено зміст та організаційно-процесуальні особливості формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання в університетах Республіки Польща, окреслено специфіку підготовки майбутніх учителів іноземних мов до реалізації завдань змішаного навчання в університетах Австрії. У третьому розділі представлено порівняльну характеристику польської та австрійської моделей формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання й запропоновано шляхи адаптації ідей польського та австрійського досвіду формування методичної компетентності в майбутніх учителів іноземних мов до умов українських ЗВО.

Логіко-структурна побудова наукової роботи чітко відображає траєкторію від постановки цілей до вирішення поставлених завдань. Авторка дослідження досягла його мети, успішно вирішивши поставлені завдання.

Так, щодо першого завдання – здійснено аналіз стану підготовки майбутніх учителів іноземних мов до професійної діяльності в умовах змішаного навчання у ЗВО України й окреслено ключові проблемні аспекти такої підготовки.

Щодо другого завдання, здійснено аналіз світового досвіду професійної підготовки педагогів до реалізації стратегій і завдань змішаного навчання.

Щодо третього завдання, визначено й обґрунтовано методологічні орієнтири моделювання підготовки майбутніх учителів іноземних мов до професійної діяльності в умовах змішаного навчання.

У відповідь на четверте завдання вивчено досвід підготовки вчителя іноземних мов до реалізації стратегій і завдань змішаного навчання в університетах Республіки Польща та Австрії, обґрунтовано модель такої підготовки.

З метою розв'язання п'ятого завдання дослідження визначено шляхи впровадження обґрунтованої моделі підготовки вчителя іноземних мов до організації змішаного навчання в навчальний процес українських ЗВО.

Робота вдало унаочнена 3 таблицями і 14 рисунками.

Укладені дисертанткою додатки (загальна кількість 4) логічно й гармонійно доповнюють зміст дисертаційного дослідження.

7. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Даючи позитивну оцінку наукового та практичного значення отриманих результатів дисертаційного дослідження І. Ю. Ладанівської, вважаємо за необхідне відзначити окремі положення, що спонукають до дискусії й подати певні рекомендації:

1. У дисертації проаналізований позитивний досвід досліджуваних держав у використанні технології змішаного навчання у підготовці майбутніх учителів іноземних мов, однак варто було б також зосередити дослідницьку увагу на проблемах, з якими зіштовхуються австрійські та польські освітяни, з метою їх ефективного вирішення чи попередження в українській теорії та практиці.

2. Потребує деталізації процедура комбінування цифрових і педагогічних технологій у процесі реалізації запропонованої дисертанткою моделі формування у майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у змішаному навчанні в українських ЗВО.

3. Робота тільки виграла б, якби дисертантка здійснила аналіз технологій використання штучного інтелекту в організації змішаного навчання, це надало б дослідженню більшої актуальності.

4. Доцільно подати посилання на інтернет джерела, аналіз яких здійснено на сторінках дисертації й котрі можуть слугувати ресурсами для розробки навчальних курсів з іноземних мов у змішаному форматі.

Висловлені зауваження не стосуються основного змісту дисертації та не мають вирішального впливу на достовірність й обґрунтованість висновків, зроблених дисертанткою. Загалом, висока наукова якість дисертаційного дослідження та його позитивна оцінка залишаються незмінними.

8. Повнота викладення результатів в опублікованих працях.

Основний зміст роботи висвітлено у 11 публікаціях авторки, а саме: 4 статті у наукових фахових виданнях України, затверджених МОН України (категорія Б), в тому числі 1 стаття у фаховому виданні, внесеному до бази даних Web of Science, 1 стаття у закордонному фаховому виданні (Республіка Польща) та 6 тез доповідей.

9. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

У тексті дисертації відсутній академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація чи фальсифікація даних.

10. Висновок.

На підставі вивчення дисертації, фахових та інших публікацій дисертантки можемо зробити висновок, що за своєю актуальністю, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням одержаних результатів виконана дисертація Ладанівської Ірини Юріївни «Формування в майбутніх учителів іноземних мов методичної компетентності у реалізації змішаного навчання в університетах Республіки Польща та Австрії», є самостійною і завершеною науковою працею, яка відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 із змінами) та наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12.07.2019 р.), а її авторка – Ладанівська Ірина Юріївна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри іноземних мов
для природничих факультетів
Львівського національного
університету імені Івана Франка

Наталія МИКИТЕНКО